

Радивој Станивук КАЈСИЈЕ

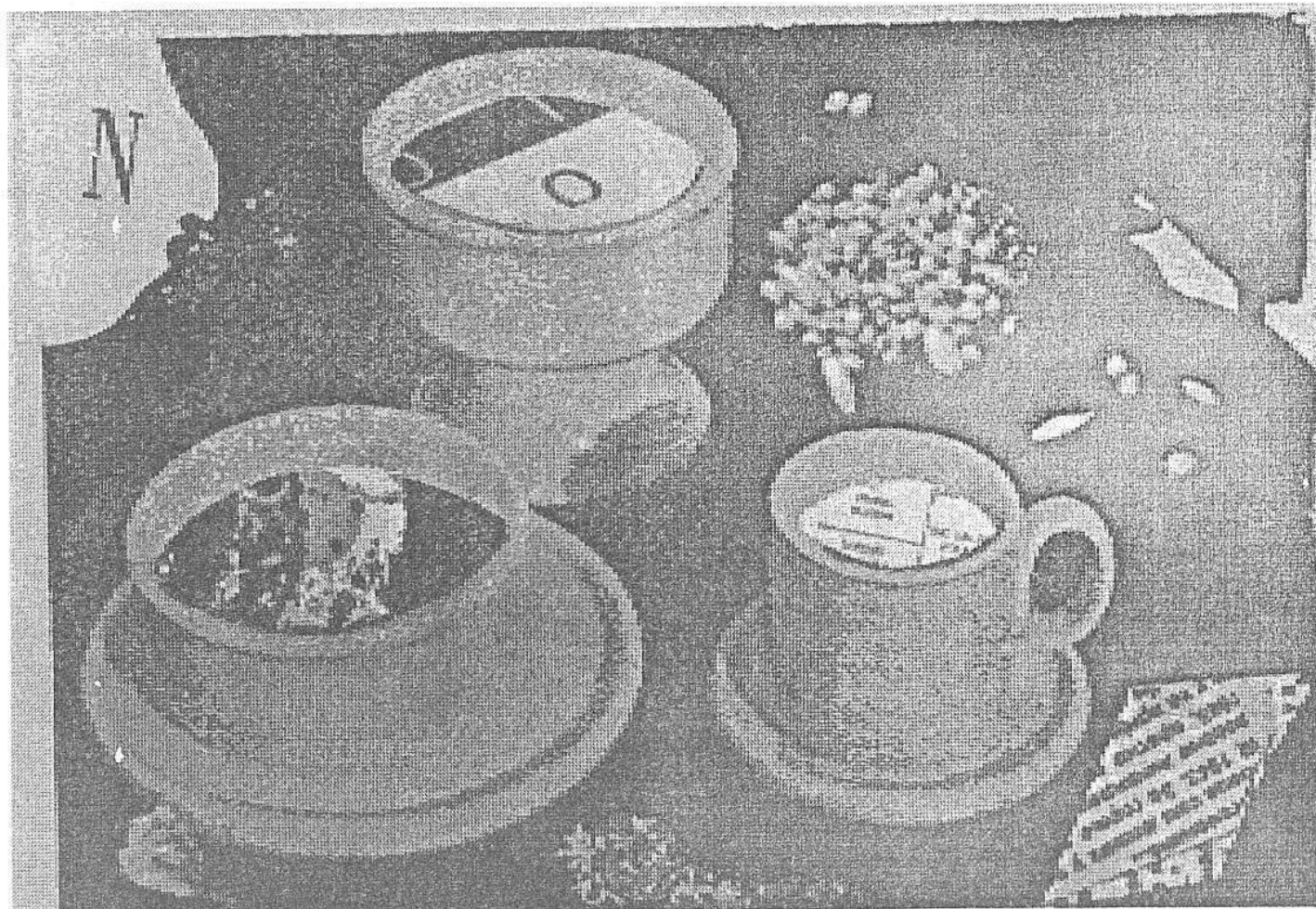
Једне вреле јулске вечери, жена однекуд донесе кајсије - остатке њеног скромног ручка. Чим угледан те незреле, румене кајсије како сјаје из отворене најлонске кесе на столу, нешто болно кврцну у моме мозгу, као звучни компјутерски сигнал за грешку приликом куцања, у души се упали нека црвена лампица сећања, и наједном, у тим прозрачним и јасним визијама из неког другог света, далеко од ове тужне земље мога бивствовања, угледах мог оца, високог и младог, у тамноплавој униформи Добровољног Ватрогасног Друштва мога села. иде, и држи ме за ручицу - ја сам мали -, иде у машинску радионицу коју су скоро сви скраћено називали Машинска мада она није била само једна радионица него читав један полигон са широким и дугим просторијама и хангарима за оправку трактора и комбајна. Каткада је полуприватно служила и као аутомеханичарска радња у којој су мајстори и радници управљали сопствене аутомобиле.

Улази мој отац у ту Машинску, по некаквом макадамском путу, и води ме за ручицу: ја сам мали, тек четворогодишњак, у црвеном џемперићу на штрафте, лица радозналост и некако неприродно озбиљног, скоро изгубљеног. Отац ме придржава да се још више не изгубим,

да случајно не скренем с пута и не одлутам негде испод каквог трактора на оправци, у неку од радионица или у неки од хангара са комбајнима.

Тамо, у Машинској, на широком земљаном платоу у центришту радног круга, тамо расту кајсије, као изникле из ничега. Витка дрвета лепршају на ветру, с крошњама погнутим од румених плодова. Тамо идем, мада ме отац вуче на другу страну; ка дрвету, узбуђено, куца моје срце. Он нешто неразумљиво, али благо и несигурно, прети, па мрмља, као: то је забрањено, није то за малу децу, а ја одговарам против-питањем: како то да сва мала деца једу кајсије, одатле или однекуд другде, а ја, који их видим по први пут на правом дрвету, ја их, ето, уопште нисам пробао; како кајсије могу бити добре за ту децу, а за мене, ето, не могу?

Отац ме гледа, зачуђено, не знајући ни шта да слаже ни шта да одговори, врло лоше прикривајући нашу неимаштину које уопште нисам био свестан, али сам негде дубоко у себи болно наслућивао да то, са кајсијама и осталим, није баш у најбољем реду и да некакве нелогичности ту свакако постоје. Ако ту, у природи (односно у ономе што је остало од природе) стоји дрво, а дрво је, свакако, ничије, онда и ја имам право на његове

Дражан Нешић, Колаж

плодове! И тако ја мог високог оца, одвуког право под дрво. Тамо, у висинама, светлцуале су незреле кајсије, румено-жутим и зеленим сјајем. Отац као од шале дохвати једну грану и изабра са ње оне најруменије и најмекше, за мене (а успут је и он почео да их једе).

Држим у рукама једну: полу-тврда, полу-мека, црвени се и румени и жути; мале, румене тачкице, као поре на кожи, избијају јој, тамо, где се опна жути: и неколико тамних мрља, као од леда који је тог лета нападао или од неспретног и грубог додира људских руку. Дам тати и он ми је отвори, пошто сам претходно безуспешно покушавао да то сам урадим. Са једне половине кајсије запахнуо ме је лагахни и светли мирис њеног жућкастог, воћног ткива. Била је, у устима, мало слатка, мало киселкаста, и мирисала је на сво моје рано детињство и на нешто неодређено; и светло; што удара на сва чула и клик-клакће у мозгу, пали црвену лампицу сећања. Њено је месо било благо а кожа нежна, а из хангара је допирао неки јаки, уљани мирис мазива и средстава за чишћење алата.

-Значи, то је та кајсија - рекох сам себи, у брк који тад нисам имао - то је то наше забрањено воће.

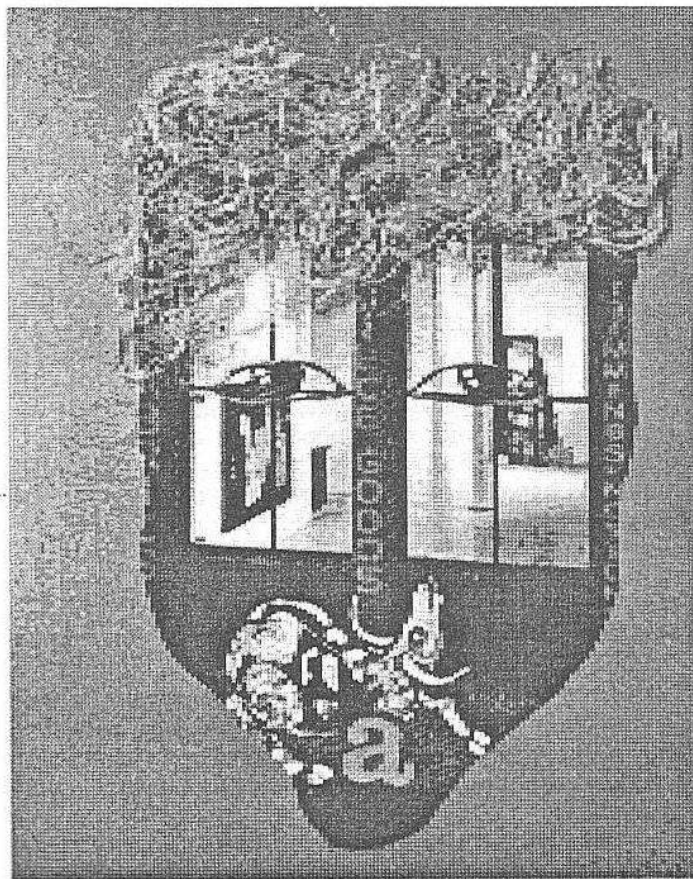
Тата се однекуд досетио да смо ми, у ствари, кренули у Машинску, не да беремо кајсије него да се окупамо, по правим правцатим тушем који је за аутомеханичаре инсталиран у једној дрвеној кабинини, налик огромном бурету; оставио је то ничије, дивље дрво, да слободно трепти на ветру, под сунцем, а ја сам га пратио, без противљења. Имало је то својих разлога: никада до тада нисам видео прави туш, а у то време раних педесетих, читаво село је брујало, туш, туш, туш, а ја никако да га видим. Био сам чуо за корито (тамо смо се купали), био сам већ чуо за лавор (тамо смо прали ноге, увече, пред спавање, јер то је био део васпитања), али да постоји и некакав туш! - е у то ми је већ било тешко да поверујем. У најбољем случају, лети, (баш као тога лета) тата је за потребу купања користио једно буре са славном, које је инсталирао у дворишту и попео га високо. То је нама био једини, летњи, туш. А ево, сад идемо да се окупамо под правим, правцатим тушем.

Шта је значило то - туш, ја нисам знао, изузев да из њега цури вода, баш као са чесме, из славине или из нашег великог летњег бурета, уздигнутог у дворишту крај куће.

Тамо, у кабинини, тата је скинуо, прво, тамноплаву униформу Добровољног Ватрогасног Друштва, па мајицу, па панталоне, и на крају, и саме гаће и чарапе, оставши сасвим го, ко тек од мајке рођен.

Видим, го је мој тата, го: висок, смеђокос и го. Голо му је снажно тело, голе су му маљаве груди, гола коса; голе су му длаке засијале на грудима, црне и сјајне, мишићи су му се напели на рукама. Погледам му у stomак: држи се чврсто. Погледам још ниже, сав румен у лицу, са стидом, што ме обузима. Шта радимо овде, ја и мој тата, голи, питам се. Никада га дотад нисам видео, голог, Значи, тако изгледа одрастао човек, го. И тако се, без икаквог стида и непријатности, скида. У тренутку помислих, да никад не бих желео да одстастем, и да будем као и сви, го, го; као мој добри тата, го.

Онда ме је мој добри, голи тата натерао да се и ја скинем, што сам учинио, мада невољно и са снебивањем. Тата је одврнуо славину, и одозгоре, из високог лименог

Драган Нешић, Колаж

круга почела је прво да капље вода, а потом да прска, чинило ми се, на све стране. Однекуд, испод врата и кроз прозорчиће на њима, из даљине је допирао благи и топли ветар.

-Тата, зашто ово толико прска, на све стране, док код нас из бурета вода цури директно на главу: ово мора да је покварено, зваћемо неког од мајстора или аутомеханичаре што раде напољу; можда они нешто знају о томе?

-То је туш, нова машина, прави правцати туш, и он мора да цури на све стране, да се лакше опереш по сваком делу телу.

-Значи, то је тај чувени туш - помислих у себи - па и није неко чудо од машине, морам признати. Усто, буре има и ту предност што под њим осећам и природну топлоту сунца и ветар.

-Ипак је добро - кажем опет нешто у себи, и осећам како се читав низ капљица распрскава низ тело; отац ми утрљава шампон у косу и показује како да је поље проперем, низ отворе испод врата пирка онај благи летњи ветар, и отац и ја, видим то сад јасно, слично на оно дрво кајсије у дворишту; нека лакоћа и мекота воде обгрљују ми сићушно тело, и као да смо слободни, заувек слободни, и неспутани ничим.

Видим: велики је изум туш, добар је тај туш, зато сви понављају: туш, туш, туш; видим: велико је и снажно тело човеково, и ја ћу бити велик и снажан као он; слатке су и киселкасте незреле кајсије раного детињства. Па ипак, вичем себи, вичем и данас у себи:

-Оче, зашто ми тако рано допусти да те видим голог, тако снажног а без снаге, под туђим тушем, у ничијем и дивљем врту са кајсијама.